

Nabatejci

Arabský původ

- Diodóros Sicilský, Josephus Flavius, Plútarchos, Ammianus Marcellinus
- 1 zprávu o nich Diodóros (tažení vojevůdců Antígona Monofthalma, 312)
- V jejich státě žili Arabové a Aramejci

Sídla a obživa

- Zajordánsko, eš-Šará, Petra
- Zemědělci (zavlažovací zařízení, vodovody, terasovité zahrady)
- polonomádi
- Obchodníci
- Vůdcové karavan
- Těžba asfaltu

Stručné dějiny

- Aretas I. Přítel Ptolemaiovců, ovšem konkurovali si v obchodě
- Za Areta II (110-96) vpád na území Seleukovců i Ptolemaiovců
- Za Oboda I. (90-87) konflikty s Hasmóneovci (Alexander Iannaios). Po vítězství nad ním pronikají do Sýrie
- Aretas III. Filhellénos na čas získal Damašek
- R. 65 obléhal Jeruzalém, odkud jej zatlačili Římané

Vztahy s Římany

- Na Pompeiově straně, po jeho porážkách na Caesarově
- Po Caesarově smrti podpořili stoupence republiky (i vojensky)
- Krátká podpora Parthů
- Nabatejci a Kleopatra
- Ztráta části území ve prospěch Héróda Velikého
- Podpora tažení Aelia Galla

- Vliv Římanů sílil
- Traianus r. 106 (Rabílos II.)

Helénistický stát (?)

- Památky Petry
- Náboženský synkretismus (Dhú Šará a Dionýsos)
- Názvy úřadů (adelfos basileós, stratégové, apod.)
- Kult zbožněných králů

Náboženství

- Dhú-Šará
- Al-Lát, al Láh
- Svatyně kapek
- Chrámy v rostlé skále
- Káhin, afkal
- Apoštol Pavel
- Křesťanští biskupové od 1. pol. 4. stol.

Bostra

- Po r. 106 n.l. hl m. (Nova Traiana Bostra)

Arabské kmeny a Římané

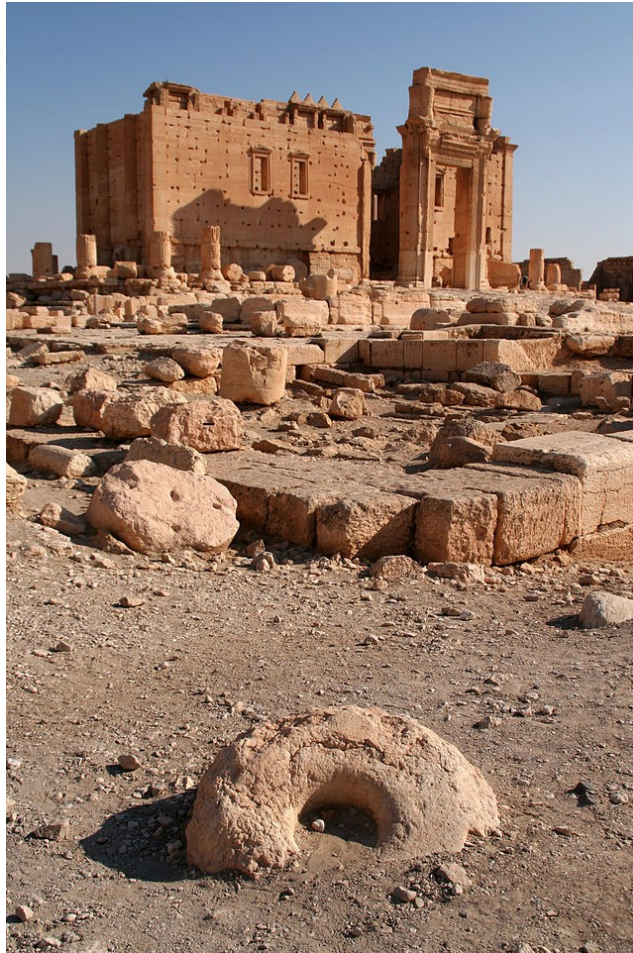
- Araboi, Arabes, Sarrakénoi (původně obyvatelé krajiny Sarrakéné na severu Sinaje)
- Arabia Petraea (Arabia a Palaestina salutaris), Deserta, Felix)

Ovlivňování antickou kulturou a křesťanstvím

- **Bostra**
- **Emesa** (Homs): arabští drobní králové, vazalové Říma, vládu zrušil Domitianus
- Vládu přejímají Elagabalovi kněží (+ Iuno Caelestis – al-Uzzá- a Athéna Allath)
- Z rodu zdejších kněží a kněžek pocházel Caracalla (211-217), Elagabal (218-222) i Alexander Severus (222-235)
- Stál tu křesťanský chrám

- **Edessa** – opět rod drobných arabských králů, získána L. Verem.
- Prokopiova legenda o králi Akbarovi (Augustus, Kristus)
- Významné centrum anticko-křesťanské kultury
- **Damašek**- vlivy aramejské, antické i křesťanské

Palmýra

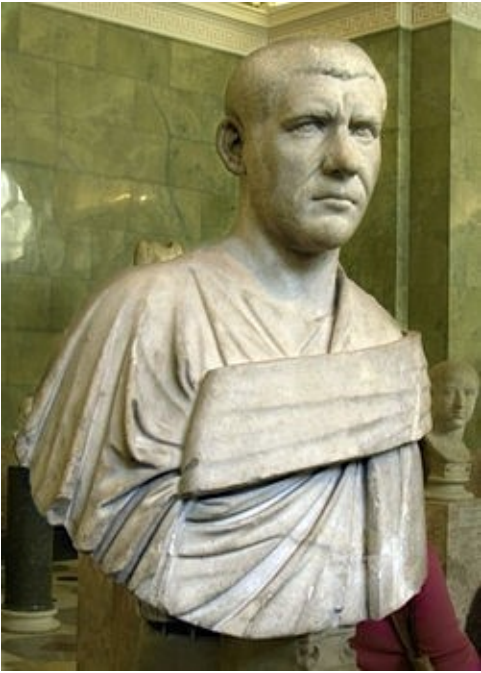

- Arabové, Aramejci
- Hlavní rozkvět ve 2.-3. stol.
- Kulturní synkretismus
- Baalšamín, Agliból, Jarchiból (v římském vojenském oděvu, s meči)
- 2 křesťanské chrámy
- Odaenathus a Zénobia (266/7)
- Přeložení obchodních cest

Philippus Arabs

- 244-249
- Historia Augusta
- Filippopolis, umělé jezero pro Řím, stoletní hry
- Porazil dva uzurpátory, Karpy
- Orosius

Arabští vojáci v římských službách

- Již za císaře Proba
- Not. Dig. – v praefektuře Oriens
- Arabové mimo říši
- Constantius II. a Iulianus při tažení proti Peršanům (byli i na perské straně)
- Ammian. „Podobají se dravým jestřábům, kteří, spatří-li z velké výšky kořist, uchvátí ji rychlým letem a jakmile se jí zmocní, nic se nezdržují

Způsob života

- Ammian. XIV 4, 3-6:
- Jedí maso, mléko a různé byliny, chodí polonazí, v barevných pláštících. Všichni jsou válečníky. Jezdí na koních nebo velbloudech. Nejsou zemědělci, žijí bez pevných sídel a zákonů.
- Ženy si najímají dočasně. Věno ženy: kopí a stan.

Foederati

- Podle Irfana Šahída už od 4. stol.
- Thanúkidovci
- Kmen královny Mavie
- Obě skupiny foederátů na území Sýrie, snadno přijímaly křesťanství
- Povstání proti Valentovi. Biskup Moses
- Pomoc proti povstání Vizigótů (boj u Konstantinopole)

Foederáti na Východě

- Od 5. stol. Hlavně Salíhidovci, od 6. Ghassánovci
- Náčelník Salíhidovců podle Sózomena křesťan
- Koinónes podél východní hranice, v čele fýlarchové
- Obdoba s Germány na Západě
- Romanizace a christianizace
- Nomen gentile Flavius (papyry z Nessany, jižně od Gazy)

Christianizace Arabů

- Symeón Stylités, Sózomenos
- Izmaelitě
- Spojování funkce biskupa a fýlarcha
- Arabský biskup z provincie Arabie Petros významný účastník koncilu v Efezu.
- Theodórétos o vlastnostech Arabů:
- Inteligentní, schopni rozlišovat pravdivé a nepravdivé, nemají ponětí o řeckém písmu.

Nájezdy Arabů

- 421 – Peršané, Hunové, Arabové; na straně Peršanů náčelník Lachmovců al-Mundhír.
- Parciální smlouvy měst (Pharan)
- Markianos: úspěšná obrana východní hranice proti Arabům

Kinda, Ghassánovci a Lachmovci

- Kmenový svaz Kinda stát nezávislý na Persii i římské říši (zanikl 530)
- Ghassánovci – spojenci Římanů, Lachmovci Peršanů
- Lachmovci: podpora nestoriánů (Híra); Symeón Stylita (setkání s ortodoxií)
- Ghassánovci: Il-Kajs vyhnal římské výběrčí z Iotabé. Žádá vedení arabských obyvatel Arabie Salutaris. Stává se římským senátorem, patriciem
- Foederátní smlouva
- Velký význam za válek s Peršany v době Iustinianově (Prokopios)

Last Updated: 12-21-2007
Near East, 565 AD

Byzanc a Arabové

- Války Iustiniana s Peršany od r. 528
- Významný spojenec Peršanů: Al-Mundhir (Lachmovec), i sám plenil římská území.
- Velitel v římských službách: Arethas
- Za Chusrava – zahájili arabští spojenci obou stran nové kolo válek boji jižně od Palmýry (535). V perských službách i arabští křesťané. Jeden z nich spolupracoval s Římany.
- Al-Mundhir zajal Arethova syna a obětoval „Afrodítě“.
- Války skončily 562.

Charakteristika kmenového prostředí

- Asabíja
- Genealogie
- Sajjid (šajch)
- Madžlis
- Ša'ir
- razie

- Odsud: Duraid ibn as-Simma (mezi 530-630, kmeny Banú Džušam:
- Ideologie hlásající mír a péči o chudé
- I chvála bojovnosti

Mekka

- Poutí všech obyvatel poloostrova už před islámem
- Karavanní obchod, významné trhy
- Středisko Arabů, Peršanů, Řeků, Syřanů, Koptů, Etiopanů, Židů.
- Úpadek Ghassánovců (od r. 584 odmítli platit císař Maurikios foederální příspěvky)
- Království Lachmovců zlikvidováno Peršany
- Jihoarabských říší
- Vzestup Hidžázu

Muhammad

- 570 nebo 580
- Pocházel z kmene Kurajšovců a rodu Hášimovců
- Brzy osiřel
- Karavanní obchod, Chadídža
- 610 – první zjevení (v 9. měsíci arabského roku, ramadánu)
- První veřejné vystoupení 615

Prameny islámu

- Křesťanské hereze
- Apokryfní evangelia
- Judaismus
- Křesťanství
- Starší arabské náboženství
- Prapůvodní monotheismus (Abrahámovo náboženství)

Silná inspirace Starým i Novým zákonem

-
- O **Ježíši** (arabsky Ísá) se v Koránu praví, že byl Božím slovem vloženým do Panny Marie a Duchem z Boha vycházejícím (4/171), byl podpořen Duchem Svatým (2/87), přišel s jasnými důkazy (pro ty, kdo žádají znamení – 56/43), i to, že před Soudným dnem se objeví na Zemi, aby ji naplnil spravedlností (43/61). Přesto je však chápán jen jako služebník Boží a Boží prorok, i když mu nejsou upírány schopnosti konat zázraky. Je také přirovnáván k Adamovi (jako bytost stvořená), na rozdíl od Adama jej však Bůh pozvedl k sobě (4/172 a jinde; 3/55 a 59).
- Bůh dal podle Koránu Ježíši evangelium „a vložil do srdcí těch, kdo jej následovali, mírnost a slitování“ (57/22). Do Ježíšových úst vkládá Muhammad i proroctví o sobě: „Dítka Izraele, já jsem vskutku poslem Božím k vám“ (praví Ježíš), „potvrzujícím pravdivost toho, co bylo přede mnou sesláno z Tóry a oznamujícím vám radostnou zvěst o poslu, jenž přijde po mně a jehož jméno Ahmad bude“ (61/6; Ahmad a Muhammad je jedno a totéž jméno). Nejde tu pravděpodobně o záměrné překrucování evangelijních výroků, ale podle I. Hrbka o záměnu řeckého slova *paraklétos*, které se objevuje v souvislosti se sesláním Ducha Utěšitele pro dobu po Ježíšově Nanebevstoupení a před jeho druhým příchodem, za slovo *periklýtos*, slavný, velmi slavný, chválený, které odpovídá arabskému pojmu Muhammad.

- Plná úcty je také súra pojednávající o Panně Marii:
- Píše se v ní o seslání Božího Ducha k Panně Marii, o jejímž neposkvrněném početí Korán nepochybuje. Evangelijní vánoční příběh je pozměněn, těhotná Marie je sama na vzdálených místech, ale Bůh se jí postará o jídlo (datle) i vodu. V súře Rod Imrámův se praví toto: „Marie“ (arabsky Marjám), „Bůh ti oznamuje zvěst radostnou o Slovu, jež od Něho přichází, jehož jméno je Mesiáš, Ježíš, syn Mariin a bude blahoslavený na tomto i onom světě a též jedním z těch, kdo k Bohu budou přiblíženi.“ (3/45). Jiná část Koránu o Panně Marii říká: „A za pravdu prohlásila slova Pána svého i Písma jeho a patřila mezi Bohu pokorně oddané.“

- Pravdu od Pána přináší i podle Koránu **Duch Svatý** (16/102) a Korán je nazván **radostnou zvěstí** (17/9), tedy také evangeliem. Muhammad koneckonců vytvořil i jisté učení, podobné katolické nauce o Svaté Trojici, podle něž z Boha vychází **Slovo** a ze Slova **Duch svatosti**, který promlouvá k prorokům. Setkáváme se tady s velmi pozoruhodnou analogií k trojici Bůh Otec, Ježíš jako Slovo (Logos) a Duch svatý, vycházející v tomto případě ovšem jen ze Syna. Podle toho snad nebylo Prorokovi úplně neznámo ani myšlení níkajsko-konstantinopolské ortodoxie.

Stoupenci a protivníci

- Chadídža
- Její bratranec Waraka ibn-Naufal
- Významný obchodník Abú Bakr
- Asi tucet dalších příslušníků vyšších vrstev Mekky
- Chudí a otroci

- Rozdíl mezi strýci Abú Talibem a Abú Lahabem
- Většina Kurajšovců, kteří vládli Mekce, proti
- Slova básníka či věštce, slova šajtánova
- Volání po zázracích
- Korán 33/72:
- *Nabídli jsme břemeno víry nebesům, zemi i horám, ale ony odmítly je nést a zalekly se ho; a vzal je na sebe člověk, ačkoliv je nespravedlivý a nevědomý.*